

este numărul enorm de oameni îmbrăcați în porfenițe, alții pe jumătate goi, foarte, foarte mulți desculți.
 Din această cauză derivă cele mai multe neajazuri: boala și demoralizarea, imposibilitatea de a lăsa la muncă și deci de a mai câștiga ceva, etc. etc.

Trebuesc făcute toate eforturile și încă grabnic pentru a procura bine, pe orice cale. De obținut deosebita permisiune de a trimite îmbrăcăminte uzată, chiar din păzământ de sac, decât nu se poate altfel.

O altă problemă de cea mai mare actualitate este aceea a combustibilului, care lipsește în această regiune, de întotdeauna. Trebuie încercat de a obține iarăși un tren de cărbuni și a se procura materiale pentru combustibilul care se găsește acolo: țigări de seinițe, turta de paie și bălegar, mai puțin lemne care nu se pot găsi.

x x

x

Visitarea acestor instituții a durat, fără întrerupere, până ora 9 dimineața până seara.

La orele 6 ne-am prezentat domnului Maior Gh. Botoroagă, spre a ne lua rămas bun și să-i mulțumim pentru sprijinul deosebit pe care ni l-a dat, după care ne-am refăcut la Otaci.

x x

x

În dimineața zilei de 12 Decembrie 1943, înainte de plecare, am avut o lungă conferință cu dl. Demian, notarul Otacilor, cu care am discutat posibilitățile de aprovizionare.

Rezultatul este că se pot face la Otaci toate cumpărăturile, fără a stăgheri nevoile obștești. Trebuie numai obținută aprobarea prefecturii din Soroca prin Ministerul de Interne și Guvernământul Basarabiei.

x x

x

În dimineața, 17 Decembrie 1943, ora 9,40 dimineața am părăsit Otaci.

R A P O R T

asupra repatrierii evreilor deportați în Transnistria, prin punctul Tighina-Tiraspol

În baza delegațiilor speciale date de Centrala Evreilor din România, cu nr. 30421-30422 din 14 Decembrie 1943 și a autorizației cu nr. 48916 din 14 Decembrie 1943 a Inspectoratului General al Jandarmeriei, Direcțiunea Siguranței și Ordinei Publice, subsemnații ne-am deplasat, în ziua de 15 Decembrie 1943, orele 18,35 din București, direcția Tighina-Tiraspol.

Ajunși la Tighina în ziua de 16 Decembrie 1943, orele 13.30, am luat contact în aceeași zi cu legiunea de jandarmi Tighina și cu primăria aceluiași oraș.

La orele 16.30, am fost primiți de d-nii maior Mihailovici, căpitan Gheorghe Brașov, comandantul și ajutorul de comandant al legiunii de jandarmi Tighina, și de dl. plutonier Roman.

Supunându-le celor de mai sus scopul venirii noastre după examinarea autorizațiilor și delegațiilor, dl. comandant al legiunii ne-a precizat că în virtutea ordinilor primite de la Ministerul de Interne în ziua de 8 Decembrie, urmează a fi repatriați prin Tighina un număr de 63 de evrei.

În ceea ce privește lotul de 218 evrei și anume cei triați din lagărul Vapniarca, cari conform informațiilor și instrucțiunilor noastre urmau a se îndrepta prin Tighina, dl. maior Mihailovici ne-a arătat că tabelul a sosit dar că ordinul de mai sus al Ministerului de Interne stabilește că ei vor fi trimiși la vetre tot prin Otaci-Moghilev.

În urma discuțiilor purtate, s'a convenit că la mijloc poate fi o eroare decurgând din împrejurarea că între timp lagărul Vapniarca desființându-se, evreii au fost trimiși în alte lagăre în sud, astfel că nu ar fi exclus ca și repatrierea acestor 218 evrei, să se facă tot prin Tighina.

După ce s'au mai pus la punct unele chestiuni tehnice în legătură cu repatrierea (deparazitarea, identificarea, etc.) și după ce ni s'a arătat că până în prezent nu au sosit autorizațiile de călătorie pentru cei care se repatriază, subliniindu-se totuși că este posibil ca acestea să fi fost trimise la Tiraspol, conferința a luat sfârșit la orele 17.30.

La orele 18, am fost primiți de dl. maior Pălcăianu, primarul orașului Tighina.

La cererea noastră, dl. primar a luat contact cu legiunea de jandarmi, oferindu-se să ne pună la dispoziție

./.

mijloacele de locomoțiune pentru a face deplasarea la Tiraspol.

D-se a acceptat să lase în deposit la Primărie suma de lei 770.000.-, destinată cumpărării biletelor și asistenței celor ce se repatriază.

Prin bunăvoința d-șale, am luat contact telefonic cu dl. maior Iacobescu, comandantul legiunii de jandarmi Tiraspol, care la rândul său s'a oferit să ne trimeată mașina legiunii pentru a ne însoți a doua zi, Vineri, 17 crt., orele 9 dimineața, la sediul legiunii din Tiraspol.

Vineri, 17 Decembrie 1943.

La orele 8 dimineața am luat contact cu șeful șrii, dl. Emil Crigorescu, interesându-se de sosirea răzilor cu efecte și medicamente destinate celor ce se repatriază.

Confirmându-se sosirea lor (două răzi cu efecte și una cu medicamente), am dispus înmagazinarea lor la dispoziția noastră.

La orele 10, cu mașina pusă la dispoziție de legiunea de jandarmi Tiraspol și după îndeplinirea formalităților de rigoare la vamă, trecem districtul și sosim în Tiraspol la orele 10.30.

La legiunea de jandarmi, dl. maior Iacobescu, comandantul legiunii, și dl. locotenent Ionel Popescu, chestorul orașului Tiraspol și comandantul militar al ghetto-ului, ne-au indicat în mod precis categoriile de evrei ce se repatriază prin Tighina-Tiraspol, conform ordinului Ministerului de Interne, din 8 Decembrie 1943:

1. 24 de evrei din ghetto-ul Tiraspol, dintre cari 23 din Dorohoi și 1 din Botosani, din lista celor 218 (tabel 1).
2. 14 evrei din Dorohoi, veniți din Tulcin și actualmente detașați la centrul de desfacere a efectelor (tabel 2).
3. 16 evrei din Berezovca (categorie specială). (tab. 3).
4. 7 evrei din Dorohoi (actualmente la ferma Ananiev) (tabel 4).

În privința celor 218 evrei recrutați din cei triați răzi la Vapniștea, dl. maior ne arată că ordinul prevede categoric repatrierea prin Tighina-Bogdănești.

Dl. comandant al legiunii roagă apoi pe dl. chestor să ne conducă la ghetto, și în măsura posibilităților, să luăm contact și cu cei detașați la centrul de desfacere a echipamentelor.

În încheiere, dl. maior Iacobescu ne arată condițiile în care s'a organizat viața în ghetto, atrăgându-ne atenția că în general întreținerea ghetto-ului se face din veniturile atelierelor în care lucrează evreii meseriași și care asigură în medie ghetto-ului un venit lunar de 10.000-14.000 lei.

Tot dl. maior Iacobescu ne arată că există trei probleme în ceea ce privește evreii din Tiraspol, și anume:

- a. aceia a omenilor din închisorile din Tiraspol, cari sunt veniți din aproape toate lagărele din Transnistria și cari în fapt sunt literalmente goi (cca. 100);
- b. aceia a celor pasanți (evrei veniți ca martori în procese, din diverse lagăre), a căror situațiune vestimentară este deosebit de penibilă;
- c. aceia a celor cca. 156 bărbați, femei și copii, veniți din Tulcin și cari actualmente prestează munca la centrul de desfacere a echipamentelor, cari au fost aduși cu toții în pielea goală, fiind îmbrăcați cu efecte militare (reformate), provizoriu, până la sosirea efectelor din partea Centralei Evreilor din România.

În scopul de a face față nevoilor de mai sus, dl. maior cere concursul Centralei prin trimiterea de efecte ghetto-ului, pentru a se putea împărți celor din categoriile de mai sus.

Mulțumind d-lui maior Iacobescu pentru înțelegerea manifestată față de nevoile evreilor, am arătat că suntem investiți de Centrală cu misiunea de a asigura mijloacele de locomoțiune și asistența sanitară, vestimentară și alimentară a tuturor evreilor ce se repatriază prin Tighina-Tiraspol.

Luând act de cele comunicate de delegații Centralei, dl. maior Iacobescu se oferă să ne indicăm și transportarea răzilor cu efecte și medicamente din Tighina în Tiraspol.

La orele 12, însoțiți de dl. locotenent Popescu, am vizitat ghetto-ul, care adăpostește un număr de 256 de bărbați, femei și copii.

Ghetto-ul este condus de dl. dentist Goldsman, asistat de doi medici evrei.

Colectivul evreesc de aici locuiește în cele 18 încăperi.

În ghetto se găsesc ateliere de croitorie, cismărie, cabinet dentar, cabinet medical, atelier de lingerie, de remaillat, etc.

Starea sanitară este bună, ghetto-ul având și o instalație rudimentară de baie.

De acord cu conducătorii ghetto-ului, am luat dispozițiuni pentru deparazitarea celor ce se repatriază, deparazitare care s'a făcut chiar în ghetto, sub controlul d-lui Dr. Iaslovici și a d-lui Dr. Apostol (din partea municipiului).

La orele 13, am vizitat pe evreii detașați la centrul de echipament (156 oameni), de sub conducerea d-lui căpitan Tănase.

Sunt evrei proveniți din Sulcin.

I-am găsit la masă. După declarațiile lor, mâncarea este bună.

Din punct de vedere vestimentar, starea lor este proastă, au venit complet goi, fiind, cum am arătat mai sus, temporar îmbracați în efecte militare reforme. Sunt încadrați militarmente.

Dorm, toți 156, în burci, pe scânduri acoperite cu rogoșini. Stare de promiscuitate recentrată. Aici s'au contactat mai multe căstorie religioasă.

Profitând de prilejul venirii în Tiraspol, am luat contact cu evreii repatriați pentru munca obligatorie în Transnistria, și anume la Tiraspol.

Aceștia se bucură de mai multă libertate; au mâncare bună, echipament acceptabil și un tratament moral bun.

La orele 14, ne-am reîntors la ghetto, pentru a lua ultimele măsuri în vederea repatrierii primului lot (24).

În după amiaza aceleiași zile (14.30), am pornit cu dl. lt. Popescu și cu o autocamionetă, la Tighina, pentru aducerea efectelor.

După ridicarea celor trei loturi din gara Tighina, ne-am însoțit spre Tiraspol.

Am fost oșriți la vamă, prezentând autorizațiile respective. În urma multiplelor intervenții telefonice ale d-lui maior Iacobescu și d-lui lt. Ion Popescu, cu comandamentul etapelor, cu vama și cu poliția de control, am putut trece mai departe împreună cu efectele respective.

La orele 16.30, am revenit în ghetto, unde am procedat la verificarea efectelor și predarea lor delegaților ghetto-ului, în prezența d-lui chester; am vizitat apoi din nou pe cei 156 evrei dela centrul de desfacere a echipamentului, de unde am ridicat 13 din cei 14 evrei dorohoieni ce urmau a fi repatriați.

A 14-a persoană, o femeie, a declarat că renunță a se repatria, fiind logodită cu un bărbat obligat a rămâne mai departe în Tiraspol.

La însoțirea în ghetto (17.30), am găsit aici pe dl. colonel Iliescu, subinspectorul general al jandarmeriei din Transnistria, și pe dl. maior Iacobescu.

Ne-am prezentat celor doi mai sus și apoi, în prezența noastră, s'a procedat la verificarea identității celor ce se repatriază.

Cu multă bunăvoință și în baza declarației persoanei ce urmează a se repatria, declarație confirmată de doi martori, comisia, după ce a constatat că operația de parazitării a fost efectuată și că starea sănătății celor în cauză este bună, a eliberat fiecărui bărbat cap de familie, autorizațiile de căstorie pentru el și familia sa.

./.

După terminarea acestei operațiuni, ne-am întreținut cu d-nii colonel Iliescu și maior Iacobescu, cari ne-au informat asupra situației generale a evreilor din Transnistria și asupra măsurilor luate de guvernământ și de d-ilor pentru îmbunătățirea situației evreilor.

11. colonel Iliescu ne-a subliniat că la stăruința d-nale s'a desființat lagărul dela Benderca și că d-na deasemenea a contribuit la operația de triere a celor din izacelag lagăr.

Apoi s'a făcut transportul celor 24 de evrei dela Tiraspol la Tighina.

La Tighina, după îndeplinirea formalităților de înregistrare, către orele 21, efectivul de 24 de evrei, însoțit de delegații Centralei, a fost condus la gară.

S'a dat celor în lipsă biletele de tren și ajutor de drum.

Sâmbătă, 18 Decembrie 1943

La orele 5 dimineața, în prezența delegaților Centralei, primul lot de evrei, însoțit de un delegat al legiunii de jandarmi Tighina, au plecat spre Dorohoi, via Iași.

Trei ore mai târziu, cu mașina pusă la dispoziție de legiunea de jandarmi Tiraspol, ne-am deplasat din nou în aceeași localitate.

La orele 10, în ghetto, în prezența roștră, dl. colonel Iliescu, dl. maior Iacobescu și dl. lt. Ion Popescu, am continuat verificarea unui nou lot de evrei ce se repatriază, eliberându-se autorizațiile respective.

Lotul al doilea cuprinde un număr de 13 evrei. A urmat apoi lotul trei, cu un număr de 25 de oameni proveniți din Berezovca (tabel 3).

În lotul trei, denumit lot special, se găseau 8 ardeleni, 6 bucureșteni, 2 ieșeni, 5 gălățeni, 3 botoșăneni, 1 doroholan.

După echiparea oamenilor și după acordarea unei contribuții către ghetto-ul Tiraspol pentru evreii pasanți, și a unei contribuții pentru lașrul Grosolovo, cu bunăvoința d-lui chester al poliției Tiraspol, care ne-a pus la dispoziție două autobuze, am procedat, în după amiaza aceleiași zile, la transportarea oamenilor din Tiraspol la Tighina.

La orele 19, după contactul cu cei dela legiune (dl. maior Mihailovici, căpitan Dragomir și plutonier Roman) și după îndeplinirea formalităților (ordine de servicii, delegații), cei 38 de evrei (lotul 2 și 3), cu 6 gradați, au fost conduși la gară de delegații Centralei. Aici, aceștia au îngrijit de bilete pentru aproape toți repatriații, acordând masa celor în lipsă și intervenind la toate autorizațiile de control.

Delegații s'au retras la orele 22.30, revenind la 4.30 dimineața pentru a asista atât la plecarea trenului dela ora 5 (pentru cei ce plecau la Dorohoi, Botoșani și Iași) cât

și la cel de ora 6.30, pentru cei ce plecau la Arad, București, Galați.

Plecarea s'a organizat în cele mai bune condițiuni, toată lumea având locuri.

Duminică, 19 Decembrie 1943.

La orele 9 dimineața ne-am prezentat la legiunea de jandarmi Tighina, unde dl. maior Ilușilovici ne-a informat că ultimul lot de evrei (7), lotul dela Ananiev, nu a sosit.

Acelag lucru ne-a fost confirmat telefonic de dl. maior Iacobescu, dela legiunea de jandarmi Tiraspol, cât și de dl. lt. Ion Popescu, chestorul poliției Tiraspol.

Pentru a evita cheltuielile inutile, am decis ca unul din delegați (dl. Cornel Billig), să se înscrie la București.

Am profitat apoi de prilejul prezentei la Tighina pentru a lichida costul de lei 35.00 (suma depusă de Centrală în mâinile d-lui șef al gării Tighina pentru ca să se poată procura bilete de tren și ajutoare de drum evreilor repatriați din Golta) (cei sancționați pentru muncă obligatorie).

Dl. șef al gării ne-a prezentat situația, numărându-ne diferența rezultată.

La cererea noastră, a acceptat să facă acelag oficiu pentru eventualele cheltuieli de transport și ajutor de drum a celor 7 dela Ananiev și ale altor cari ar mai veni.

La orele 14, câștigând știrea că cei dela Ananiev au sosit, am hotărât ca unul din noi (Cornel Billig) să se înscrie în Capitală, iar ceilalți să se deplaseze la Tiraspol.

Aci, am luat contact cu dl. maior Iacobescu și Dr. Apostol și după facerea deparazitării, s'au eliberat celor 7 evrei dela Ananiev autorizațiile de călătorie și delegat din partea jandarmeriei Tiraspol pentru ca repatrierea să se facă direct, fără oprire la Tighina, urmând ca legiunea din acest orag să fie doar avizată.

Acest ultim lot a primit Tiraspolul luni, 20 Decembrie 1943, orele 4 dimineața.

În cursul zilei de duminică, am revăzut cu atenție ghetto-ul, examinând fabrica de sâpun, atelierile de croitorie și cizmărie, frizerie, remaillat, tricotaș, lingerie, broderie, cabinet d'entree și cabinet medical, baia, closetele, încăperile și curtea.

Am luat mâine și, fiind târziu, am rămas peste noapte în ghetto, având o conferință cu întregul comitet, cu care am discutat asupra diverselor dolanțe, promițând a le supuna conducătorilor Centralei.

Luni, 20 Decembrie 1943.

Am luat contact cu dl. maior Iacobescu și dl. lt. /.

Ion Popescu, cărora le-am mulțumit pentru sollicitudinea manifestată, rugându-i să acorde mai departe tot sprijinul populațiunii evreiești ce se găsește în Tiraspol și în localitățile din jurisdicțiunea legiunii de jandarmi Tiraspol.

••

Profitând de împrejurarea prezentei noastre în Tiraspol, am căutat să obținem o serie de informații asupra situațiunii evreilor din diverse lagre.

1. La Berezoșca, dl. Grosu, fostul șef al comitetului evreesc ne informează că astăzi se mai găsesc în Berezoșca și Mastovoi, în total 280 de evrei, dintre cari 80 regeșteni, 100 bucovinani și basarabeni și 100 transnistrienii. Munca foarte grea. Oamenii nu au ajutoare, în special basarabeni și transnistrienii.

Ca ajutoare colective, nu au primit decât 10.500 R.K.K.S.

Vagonul cu cărbuni, sticla, sârma, cuielo, trimise, nu au sosit.

Cele 13 lăzi și pachetele individuale, trimise, se găsesc încă la Odessa.

Medicamente au primit, efecte, în cantitate cu totul insuficientă.

După plecarea d-lui Bruno Grosu, șef al comitetului evreesc, a rămas dl. Dr. Lazarovici, din Iași.

Îi se atrage stăruitor atenția că majoritatea oamenilor sunt goi sau îmbrăcați în saci.

2. La Grosolovo. Aci se găsesc cei foști la Vapniar, ca, în afară de cei triști. Lotul numără oca. 450 de oameni, dintre cari 120 bolnavi. Bugetul numai pentru cei bolnavi, necesită 600 R.K.K.S. zilnic. Conducătorul, evreul Donat din Arad, ne cere a trimite de urgență vitamina B.

Cele 11 lăzi expediate la 19 Octombrie 1943 de către Centrală, și confirmate prin telegrama din 23 Octombrie, nu au sosit. Din cele 60.000 R.K.K.S. trimise prin Banca Națională, nu s'au primit decât 23.500.

S'au mai primit 15.000 R.K.K.S. din Moghilev.

Am luat ajutoare pentru Grosolovo, 2.100 R.K.K.S.

3. Ghetto-ul Tiraspol. Aci am luat întregul inventar cuprins în lăzile 741 și 742, cu efecte, și în lada de medicamente, și arme: 25 cămăși bărbătești, 25 cămăși femești, 25 chilote și 10 șaluri și 25 pentru femei, 25 pantofii femei, 50 pantofii bărbătești, 50 pulovere bărbătești, 20 rochii, 6 per. bocanci, 70 per. ciorani, 15 per. ghete bărbătești, 25 pulovere, 1 bisturie, o foarfecă chirurgicală, o pensă ana-

./.

tonica, o pensă disecție cu ghiare, 4 pence Kocher, 1 sondă canalată, 1 seringă Record în cutie metal, 2 ace pentru injecții subcutanate, 1 ac pentru injecții intramusculare, 1 taviță renală, 5 truse medicale în cutii carton, 1 trusă valiză.

Pe copile inventarelor alăturate, confirmarea din partea președintelui ghetto-ului.

Totodată, am mai luat d-lui șef al ghetto-ului 3.500 R.K.K.S., pentru ajutorarea evreilor pasanți, și 1.000 R.K.K.S., pentru asigurarea cheltuielilor de transport și ajutorilor de drum, pentru evreii ce s'ar mai repatria.

Pentru asigurarea posibilităților de trimitere de efecte, încălziminte și medicamente în Transnistria, de acord cu conducătorul leșii din Tiraspol și șeful ghetto-ului Tiraspol, am avizat la noi soluții.

4. Domonovca. Din cele 31.000 R.K.K.S. trimise, nu au ajuns decât 3.500. Aci se găsește un orfelinat cu 86 de copii, se impune o ajutorare urgentă.

5. Golta. Dat fiind experiența făcută cu conducerea Creștinu-Follender, suntem avizați ca expediția de leși cu efecte să se facă prin Tighina-Tiraspol; să se precizeze ca leșile să nu se deschidă la Golta, ci să se facă remiteri pentru Domonovca și, dacă este posibil, să se trimită pe numele Inginer Oskar Grünberg, David Corvinachi sau Leon Kornfeld, persoane de încredere.

6. Bobovca. Suntem avizați ca, pe cât posibil, să se evite trimiterea pe numele d-lui Moise Grünberg, trimițându-se pe numele d-lui Geiger.

7. Tulcin. În ceea ce privește situația de la Tulcin, ea este extrem de grea și oamenii în mare suferință. Remiterile se fac pe numele dr. Fischman.

8. Iampol. Aci, se cere ca să se evite, pe cât posibil, remiterile prin dl. Fischer.

9. Ananiev. Aci lucrează 84 de evrei, dintre cari o cermitețeană și 83 transnistrieni, la munca câmpului, trees, cartofi, muncă foarte grea.

Sunt totalmente goi. Regimul foarte aspru și cumplit biciuți de cupraveghetori. Sunt depuși câte 40 într-o cameră. Ei lucrează la ferma Arva Krițescu. Se impune o urgentă ajutorare.

Concluziuni

În executarea delegațiilor noastre speciale cu Nr. 30421 și 30422 din 14 Decembrie 1943, date în baza autorizației Inspectoratului General al Jandarmeriei, Direcțiunea Siguranței și Ordinei Publice cu Nr. 43916 din 14 Decembrie 1943, am procedat, între zilele de 16-21 Decembrie 1943, după cum urmează:

1. În ziua de Sâmbătă, 18 Decembrie, a.o., la repa-

trieră un număr de 24 de evrei din Tiraspol, dintre cari 23 evacuați din Dorohoi și 1 din Botogani, de pe lista celor 210. (tabel 1).

2. În ziua de Duminică, 19 Decembrie 1943, la orele 5 dimineața, la repatrierea din Tiraspol a unui număr de 13 dorohoieni, foști la Tulcin (tabel 2).

3. În ziua de Duminică, 19 Decembrie 1943, orele 7.30, la repatrierea unui lot de 25 de evrei din Beresovca, evacuați 2 din Iași, 5 din Golați, 3 din Botogani, 5 din București, 1 din Dorohoi și 9 din Iampol. (tabel 3).

4. În ziua de Luni, 20 Decembrie, orele 4 dimineața, a unui număr de 7 evrei din Bobovca, evacuați din Dorohoi (tabel 4).

5. În ziua de Luni, 20 Decembrie 1943, am luat măsuri pentru repatrierea unei evreice ce refuzase să se repatrieze cu cei din categoria respectivă (dorohoieni) (tabel 5).

6. Pentru asigurarea cheltuielilor de transport a celor de mai sus și ajutorarea lor, am cheltuit următoarele sume:

- a. cheltuieli de transport și ajutoare de drum;
- b. 3.500.- R.K.K.S. date ghetto-ului Tiraspol pentru ajutorarea pasanților;
- c. 1.000.- " date ghetto-ului Tiraspol pentru cheltuieli de transport și ajutoare celor ce s'ar mai repatria din categoriile de mai sus;
- d. 2.100.- " date ghetto-ului Grosolovo;
- e. cheltuieli de drum, speze masă, hotel, diverse, pentru delegații controlați;

În lumina celor constatate cu această ocaziune, ne permitem a solicita conducerea Controlului, următoarele măsuri:

1. Trimiterea în cantități cât mai mari de scurte, pantaloni, rochii, lingerie de corp, bocanci, pantofi, șosoni, căciuli, păsării, ciornapi.

2. Obținerea autorizației de trimitere de efecte noi, din cele de mai sus.

3. Trimiterea de medicamente.

4. Trimiterea de ajutoare în numerar.

5. Schimbarea conduit rilor evrei cari, din poveritate sau din slăbiciune, operează o adevărată deturnare a efectelor vestimentare, medicamentelor sau sumelor ce se trimit.

./.

6. Trimiterea de delegații la Centralei în toate lagărele sau centrele cu evrei, pentru a controla la fața locului distribuirea ajutoarelor în numerar sau în natură.

7. Intervenții pentru lămurirea cadrului celor ce se repatriază.

8. Intervenții pentru încetarea aplicării de sancțiuni precum asupra celor nevinovați sau pentru eliberarea lor imediată.

Oscar Kranz
[Signature]

Coronel Billig
[Signature]

1) Vapnearca-Grosulova. Dintr-o comunicare primită de la Donath și Vineș reiese că ei ar fi fost înștiințați că la noi se află o sumă de bani pt. ei. Or, noi n'am primit nimic pt. ei, și nici măcar sumele avansate nu ni s'au restituit încă. - Cum deținuții sunt complet lipsiți de orice posibilitate de a se ajuta singuri, întrucât, spre deosebire de Vapnearca, ei nu sunt întrebuințați la muncă, lagărul aflându-se la 40 km deșertare de la Tîrșpol, urmează ca, împreună cu Schönberger, să hotărâți dacă nu este cazul ca să li se trimească ajutoare prin Moghilev, dat fiind că au posibilitatea de a trimite un delegat la noi pt. ridicarea banilor. Rugăm să cercetați această chestiune număidecât și din toate punctele de vedere. Nu uitați că printre deținuți se află aproape 100 de paralizanți în urma arxă otrăvirii cu linte.

2) Din cei 78 oameni trimiși de la Vapnearca la Râbnița, 18 au fost retrimiși în lagărul Grosulova, iar din restul de 60, 14 persoane se află internate în spital. Situația lor este mizerabilă, întrucât micul ajutor primit din partea comunității de acolo dispere din cauza repatrierii dorochienilor, din cauza și a celorlalți, din cărei majoritatea erau scutiți de la munca de folos obștesc, pt. care plăteau taxa. Nu uitați că cei mai mulți au fost condamnați pe timpul gardiștilor, numai pt. faptul că sunt evrei, prin înscenări de procese, și că o mare parte din ei sunt tineri. Trebuie insistat ca să revină la Grosulova, iar în orice caz trebuie ajutați, în special cu medicamente, aflându-se printre ei un număr foarte mare de bolnavi (printre cări și Dr. Crișan), cări suferă de malarie.

3) Căci cea mai arzătoare problemă este aceea a asistenței pt. populația evacuată din Cernăuți și din celelalte orașe ocupate. După cum se știe, repatrierea se va face treptat, iar cernăuțenii deabia la urmă, înaintea basarabenilor. Din motive neînțelese aceste orașe nu sunt reprezentate în conducere, sub pretext că nu sunt agreeate de autorități. Aceasta nu corespunde realității, întrucât în alte colonii (de ex. la Smerince) chiar șeful este cernăuțean, iar Cernăuții au fost reprezentați și în fostul Birou pt. Organizarea Muncii. În special însă trebuie ținut seamă de faptul că, spre deosebire de celelalte orașe, Cernăuții și celelalte localități ocupate n'au fost evacuate în întregime, ci numai clase mijlocii, rămânând aproape nici un ajutor individual, - ceea ce înseamnă un dat cea mai mare mortalitate. Oricare ar fi părerea noastră despre bucatăria întreținută de unele orașe, ca Râdăuți, Vatra-Dornei, Dorohoi, totuși acestea au umplut un gol, ajutând populația evacuată din orașele respective să reziste. Trebuie deci găsită modalitatea de a ajuta și pe cei evacuați din Cernăuți și celelalte orașe ocupate. De asemenea trebuie inițiate în toate organizațiile pt. ca să fie asigurată succesiunea tuturor instituțiilor de asistență până la repatrierea lor. Propunem ca cei mai indicați și demni de încredere pe: Nathan Isaac, care de j. săptămâni se străduiește să reorganizeze cooperativa și care timp de un an a condus în mod ireproșabil aprovizionarea; Dr. Kalman Finkler, organizatorul și conducătorul spitalului de boli infecțioase, și Prof. Josef Hanfer, care a mai făcut parte și din comitet, pentru ca veniția să primească ajutoarele pt. toată populația, iar pt. Basarabeni ar fi cel mai indicat Ing. Cuhovschi. - În ceea ce privește pe cernăuțeni, trebuie arătat locului în drept că ei dispun de cei mai mulți specialiști necesari economiei, așa încât ar trebui să se acorde atenție repatrierea.